

ჯურისა და ხელობის მოხელე — ხელოსანმა კარგად იცის, რომ თუ იგი წმინდათა და რიგაწად არ ასრულებს თავის მოვალეობას, თავის თანამდებობაზე დიდხანს არ გააჩერებენ, ხოლო ჩვენი მსახიობისთვის თითქო ეს წესი არ არსებობდეს: ჩვენ ჯერ კიდევ „სხვათა შორისი“ მსახიობნი გვეყვანან, მიუხედავად იმისა, რომ მრავალი მათგანი მხოლოდ ამ ხელობით ირჩენს თავს...

სისხლო ოგიური ვანცდა, ადამიანის შინაგან ლტოლვა-ღელვის გამოშვებება, უსიტყვეოდ თამაში, — თითქო არ არსებობდეს ჩვენის მსახიობთა უქებულობისათვის...

არიან, რასაკვირველია, თითო-ოროლანი ღვთიურის ნიკით ცხებულნი, რომელნიც ალლოთი ჰქმნიან ამა თუ იმ ხატებას, მაგრამ, ვიწორებ, თითო-ოროლანი თანამედროვე თეატრს ვერ შექმნიან.

საკმარისია ქართველი მსახიობი ერთი ორჯელ ნახოთ როლში, რომ შემდეგ რანაირი ტანისამოსი და გრიმიც უნდა გაიკეთოს, ერთი ფეხი გადადგას, პირი გაალოს, ხმა აშოილოს, მაინც იცნოთ..

თქვენს წინაშე ვინმე გრაფის, ბარონის, ყარაჩოღლის, ქართლ-კახელი თუ იმერელი გლეხის ანუ პარიზელი ღონ-ყუანის და სხვაგამსახიერებელი კი არა დგას, არამედ X ანუ Y, მუდამ ერთი და იგივე ხასიათით, მიხვრამოხვრა ხმით, — სხვადასხვა ტანისამოსში.

ჩვენ ვთხოულობთ, სცენაზე გზა მიეცეს მხოლოდ თვითშემომქმედს, რასაკვირველია, მთელი პიესის აგებულებასთან შექსოვილს

ხელოვან მსახიობს, რომ ყოველ როლში ის ერთფეროვანი კი არა, ნაირფეროვანი იყოს, ისეთი, რომ იგი მსახიობ-პიროვნებას კი არ წარმოადგენდეს, არამედ შემომქმედ-ხატებას — ნაკისრ როლის სხივიერებას.

ამიტომ სიამოვნებით აღვნიშნავთ თბ. დრამ საზის ნაბიჯს, რომელსაც განუზრახავს ქართულ თეატრთან მოაწყოს სამეცადინო პრაქტიკული სტუდია მკოდნე პირთა დახმარებით სცენაზე მომუშავე-თანამშრომელთა მოსაზრადებლად და ახალი სახის მსახიობის შესაქმნელად.

იმედოვნად ვიკანოთ, რომ ეს დაწყებულიება შესაფერ ნაყოფს გამოიღებს: საჭირო ინტელიგენტი ძალნი საკმაოდ გამოჩნდებიან, საჭიროა მხოლოდ სასურველ პირობებში ჩააყენონ იგინი და საქმეს ბეჯითად შეუდგენ...

ქართულ-მშობლიურ გამოთქმის შექმნა, ხმის მოთენიერება სასცენოდ, მიხვრა-მოხვრარონინის განვითარება, ფარიკობის შესწავლა, უსიტყვეო სცენების განცდა გასულდგამულება, ცეკვა, სიმღერა და სხ. მრავალი ასეთი სქირია დღეს ჩვენს სცენას.

და თუ იმდენს ეცდებიან მომავალ სეზონისთვის მოკარნახის ხმას სრულიად თუ არ დაახშობენ, ძალზე შესუსტონ მაინც, მსმენელთ ყურს მსახიობის სიტყვაზე უმაღ უზილავი მოკარნახის ხმა არ სჩხვლეტდეს, — მას ხომ არა ემჯობინება-რა!

მხედ და არც ერთი ეს ძნელი შესასრულებელი არ არის...

ქართული პლასტიკური ხელოვნება

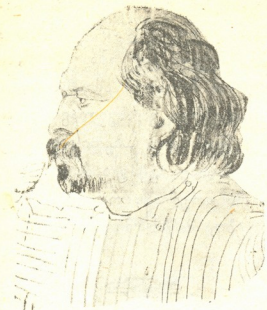
(გაგრძელება იხ. „თ. და ც.“ № 15)

რა უნდა ვქნათ?

რაც უნდა ძალიან გვხიბლავდეს სხვა ერის სახელი და დიდება, მაინც მაიმუნურად არ უნდა ვბაძავდეთ. ზედაპირული მიბაძვით შეძლება დროებით პატივიც მოვიპოვოთ, მაგრამ იმ დროს ჩვენ საკუთარ ბუნების თვისებებურობის ღირსებას ვანადგურებთ.

ეს ისე საშინელი არ არის, თუ დროით მაინც მოასწრო კაცმა ამის შენიშვნა, მოიკრიფა ძალ-ღონე და გაბედულ სულოვრძე-

ლობით მიატოვა უმნიშვნელო თავმოყვარეობა, შეუდგა მომავალ თაობისათვის მაინც მტკიცე ნიადაგის მოზადებას. საშინელებაა, როცა შეუმჩნეველად, ვით ყინვით დამძრულს, ებარება თვითემაყოფილება. იგი არის უკუარნებელი ვადავარება რა უნდა ქმნას მან, ვინც მთელი ერის აყვავებაზე ზრუნავს და კარგად აქვს შეგნებული ისიც, რომ ერის აყვავება შეძლება სისტემატიურის, რამდენიმე თაობის შეუწყვეტელი წინსვლა-განვითარებით?

(ფანქართ ნახატი ს. ვალიშვილისა)

კომპოზიტორი დიმიტრი არაქიშვილი

ამ წამად პატარა-ცემშია საგარეოკოდ და ქართველ მუსიკოსთა შესახებ მასალებს აგროვებს თავისი ახალი შრომისთვის.

მან უნდა გამოსძებნოს, გააღვიოს და მტკიცედ შეაერთოს სამი თვისება ერისა: **ძალა, რწმენა და თვითშემოქმედება.**

;) სად არის ძალა ქართველი ერისა? იგი არის იქ, იმ ქართველ ერის ნაწილში, რომელიც საშინელ პოლიტიკურ ქაბჭების დროს ეროვნულ ღირსებათა გადაღახვის საწინააღმდეგოდ ჰქმნიდა ოთარაანთ ქვრივებს, გამოჰყვანდა თავისუფლების დამცველი გმირები, ვით არსენა, კაკო და სხვანი. ძალაა იმ ნაწილში, რომელიც სუსტთა და უხასიათოთაგან გაღმერთებულ ძალმომკრობას არ დანებდა და შორს საღდაც, შიგნი-შიგან მიწურებში ქრაქით შემურულ კერაზე აღვივებდა ამირანის ცეცხლს, ამაგრებდა იქ დარბაზის დედაბოძებს და აღადგენდა მტკიცედ შეკავშირებულ ჯგუფებს ოჯახის სახით, სადაც სასოება და სიყვარულით მრავლობდნენ და მით ჰქმნიდენ უშრეტელ წყაროებს ერის სიცოცხლისას.

აი, ამ პატარა, მივიწყებულ მტკიცე ოჯახებში თავი შეუფარებია ყბადღებულ ქართულ ეროვნულ ხელოვნებას და ყველა მის დარგს, მის ელემენტებს იქ ნახავთ, — 1) იქ, სადაც ფანდურზე ღლინის დროს ქართველ ერის შემოქმედებას ჩათხრობილ გულიდან სრულად უფრქვევია მარგალიტები ქართული მუსიკისა; 2) იქ, სადაც მომჯადოებელ

ზღაპრებში ფსკუნჯის ფრთებზე უნავარდნა ქართულ ეროვნულ ფანტაზიას მთვარე-ვარსკვლავთ შორის, — 3) იქვე არს განხორციელება ქართულ პლასტიკურ ხელოვნებისა, იქ არს აღბეჭდილი უკვდავ სიმბოლოებად ერის ხასიათი: სახლის ავეჯეულობაზე — დედაბოძებზე, კილობნებზე, ჩამჩა-სამაჩილებზე, ლიტრა-ქოთან-ჯამებზე, სუფრა-ფარდებზე და მრავალ ქსოვილებზე. აი, იქ არის ძალა ყველა ქართულ ეროვნულ ხელოვნებათა შემაკავშირებელი...

ბ) რწმენა. როდესაც ერსა სწამს თვისი ნიქი, მაშინ დიდი იმედი აქვს გამარჯვებისა, ეს იმედი აცხოველებს მისწრაფებას და უფრო ჩქარა აღწევს თავის მიზანს. თვითორწმენის აღსადგენად ქართველმა ერმა უნდა შეისწავლოს ჩვენი ციხე-ეკლესიები, მათი ფრესკები, რომელნიც უტყუარი საბუთებია მის უმაღლესმწვერვალამდის ასვლისა დიდებულისი სიმშვილით და სიყვარულით დაუშუშავენია მსოფლიო კითხვები. ყველა ამის კვლევა-ძიება დაფასება ჩაუწერგავს ქართველებს თვითორწმენას და იმედს თვისი ნიქისას.

გ) თვითშემოქმედება. თუ თვითშემოქმედება არ არის განვითარებული ერში, მაშინ ძალაც და რწმენაც იქმნებიან გამოყენებული თვით ერის დამღუბველად და სხვის სასარგებლოდ; თვითშემოქმედება კი გაღვივდება მაშინ, როდესაც ფხიზლად ადევნებს თვალს საზოგადოება ყოველივე შემოქმედების ნიშნებს ახალგაზრდობაში და მისცემს ფართო სამოქმედო ასპარეზს. რადგან პლასტიკურ ხელოვნებაში დიდი წინამორბედი მუშაობაა საჭირო ახალგაზრდობითვე თვალისა და ხელის შესაჩვენად, რომ იგი გარდაიქცეს მის მოთხოვნილებად, მთელ თაობას მომზადება უნდა.

ამის უძლიერესი საშუალებაა, რაც შეიძლება, ხშირად იმართებოდეს მთელი ქართველი ერის სახელით დიდი სტიქიური სამხატვრო-საქანდაკო და ქსოვილთა გამოფენები; უნდა გამოცხადდეს საჭურჭლები თავისუფალს და აღნიშნულ თემათა ესკიზებზე; უნდა გავრცელდეს ხმა ყველა ოჯახებში, ყველა ბავშვში უნდა იცოდეს, რომ დიდი დღესასწაულია შეჯიბრებისა, ნიქის გამოჩენისა. ვისაც კი უც-

დია, მოკრძალებით რამ დაუხატავს და შეუ-
გნებელ დედამამისაგან მიუხალავს აკრძალვის
გამო, უნდა გამოიჩხრიკოს, გამოკოცხლდეს.
პირველად გამოფენა, შეიძლება, ისე დიდებუ-
ლი არ იყვეს, მაგრამ მეორედ, როდესაც ნა-
ხვენ გამოფენის ნაყოფს — ნიჭიერთა პატივის-
ცემას, სახელს, თვით საქმის სერიოზულ
მნიშვნელობას, როდესაც ნახავს ბავშვი ბავ-
შვების ნახატს, მაშინ გაიგებს და იგრძნობს,
თვით შემოქმედების ნიჭი აღუფრთოვანდება,
თვითქმნის გზას დაადგება და შემდეგი გამო-
ფენები უფრო მრავალფერადი იქნება. ჩვენ,
მოწოდებითა, ნახატში იშვიათად არის ის
პრიმიტიული, ხშირად უწესრიგოდ, დახატული,
მაგრამ საკვირველად ცოცხალი ხალისიანი
შთაბეჭდილება. როგორც ბავშვს იხიდავს
ბავშვის თამაშით, ისე ბავშვი თვის მხატვრო-
ბით იწვევს ბავშვის მხატვრობას. ამ გამოფე-
ნებზე აგრეთვე განვითარდება და მომზადდე-
ბა მოთხოვნილება და გემოვნება მნახველისა,
რომელიც მხარდამხარ მისდევს შემოქმედს
და ორიენტი ერთმანერთის შეგნებით მიდიან
წინ. სამხატვრო საბავშვო ჟურნალები დიდ
გავლენას იქონიებდნენ, რომ იგინი თვით
უნიჭიერეს ბავშვებისაგან იხატებოდეს, მათ
მოყვარე დიდად შეგნებული კაცის ხელმძღვა-
ნელობით.

მეორე დიდად საჭირო გარემოება ის
არის, რომ ყოველგვარი კულტურისათვის სა-
ჭირო პლასტიკური მუშაობა სრულდებოდეს
მისსავე შეილთა ხელოვანთაგან; თუ ხელო-
ვანი არ არიან ჯეროვანად მომზადებულნი,
სჯაზს მზრუნველობა მათზე გადიტანოს, მო-
ამზადოს, მიაწოდოს მათ შესაფერი საქმე
რადგან კულტურა იქმნება თვით შემქმნილი;
სრული და შემდეგ და შემდეგ უფრო ჩქა-
რის ნაბიჯით წავა წინ, რადგან მხატვარი
საქმეთ ამრავლებს და საქმე მხატვარს ანვი-
თარებს. საქმეს მოცილებული მხატვარი და-
ქნება და ვერ იხარებს რამდენიც უნდა ბევრი
ფული ხარჯით მასხედ.

შემდეგ წერილებში გავარკვევთ დღევან-
დელ გარემოებას — რას ვაკეთებთ და რაშია
ჩვენი შეცდომები.

მხატვარი მოხე თოიძე

ბედის ვარსკვლავს

ნისლს ჩაეძინა მთებში ნელნელა,
მზემაც იმდერა გალობა გედის,
მაგრამ, რა მთვარემ ამოანათა,
ცაში გამოჩნდა ვარსკვლავი ბედის
და მეც შეესძახე: „ბედის ვარსკვლავი
ნუ დამიმაღავ, გემუდარები:
სულს რა მოვლის, როდესაც თვით მე
მოკვდები, მიწას მივებარები?“

მთის ნიავი

ოზოლს

ვინ მიმიკრავს მკერდზე?
ობოლი ვარ, სულით ობოლი! გული
იკუმშება, გული, რომელიც შემოდგომის ცივ
დამეში იშვა სული თრთის, სული, რომელიც
გაზაფხულის მიწურულში შთაისახა.

ობოლი ვარ, ობოლი! ჩემთვის ბნელი,
ჩემთვის ცივა.

ვინ, ვინ მიმიყრდნობს მკერდზე, რომ
სული გამითბოს, ვინ ჩამიკრავს გულში, რომ
გზა, ბნელი გზა გამინათოს?!

— შენ, სატრფოვ, რომელიც ჩემი სიჭე-
ბუკის ახალ გაზაფხულზე მომეჩვენე და თითქოს
ჩემთვის გაიშალე, თითქოს ჩემთვის გაი-
ფურჩქნე?

შენ მიმიკრავ მკერდზე, შენ გამითბობ
ობოლ სულს? შენ მიმისვენებ გულზე და სი-
ყვარულის ნანას მეტყევი, ბნელ გზას შენ გა-
მინათებ?!

— არა, სატრფოვ, შენთან ვერ მოკალ-
შენ ვერ გამითბობ სევდიან სულსა, შენი გუ-
ლი მალე, მალე გაიციუნება! შენ გზას ვერ
გამინათებ — შენი სიყვარულის ლოცვა მალე
მიწყდება!

ვერა, ვერ მოვალ შენთან!
ობოლი ვარ, ისევ ობოლი! გული თრთის,
გული კენჭის. მცივა, ბნელია .. ვინ, ვინ გა-
მითბობს გვემილ გულს, ვინ გამინათებს ყუ-
რუმ სულს?!

შენ ნიავო, საღამოს ჟამს მოსისინე, შენ
ჩამიკრავ გულში? შენ გამხვევ შენს ბადეში
და ძილისპირს მიმდერ, რომ დამეძინოს და
სიცივე გადამავიწყდეს?!

შენ, ვარსკლავო მოციმციმე, შენ გამი-
ნათებ უკუნეთით მოფენილ გზას?

ვერა! ნიავო, შენი ჩურჩული ვერ დამა-
ძინებს, რომ სიცივე გადამაფიწყდეს.

ვარსკლავო, შენი ციმციმი გზას ვერ გა-
მინათებს!

ნიავო, შენ საღაღ მთის ორწოხში ჩა-
კვდები და მეც ცრემლად დაედები.

ვარსკლავო, შენ საღაღ ცის კამარში
ვაქრები და მეც გზას, ჩემ გზას აესცდები...

არა, ვერ გამათობს ნიავო, ვერ გამინათებ
ვარსკლავო გზას!!

ჰო, მზე, ცეცხლმტრქვეველო მზე! შენ
მიმკრავ მკერდზე, შენ ჩამიხუტებ გულში,
გამინათებ გზას, გამხვევ ალმურში...

ჰო, მზე, მზე გამათობს, მზე გამინათებს
გზას!

— საბრალო, კიდევ გათბები, კიდევ
გზა გაგინათდება, მაგრამ დაიწვი — დაიხრაკები!

ჰო, დავიწვა, დავიხრაკო, ოღონდ თავი-
დან წუთით მოვიშორო ეს სიცივე, აესცდემ ამ
სიბნელეს.

და, დავიწვა, დავიფერფლო!!
მზე, ხომ შენ ჩაგეკვრები?!

მზე, ხომ შენით დავიხრაკები?!

ღა • ჩიანელი

უნანუ საფლაკი

(ალექსანდრე წულუკიძის ხსოვნას)

საფლავთა შორის მისი საფლავი განსხ-
ვადებოდა. აქა ესენა მოქიმავე ტანჯული
ხალხის. ძველი მდიდრული ამა საფლავს არ ამშ-
ვენებდა .. მისსა საფლავზედ ამოკრლი ჰა-
ტარა გული იყო გული მკენესარე მუშის.—
მისის ღამეს დანამული მისი საფლავი გამო-
სახავდა ცხოვრებისაგან განაწამებ გლენისა
ცრემლებს. მოკიანთე ვარსკლავთა გროვა ტკბი-
ლათ დასტკერდა მებრძოლის საფლავს, ამა სა-
ფლავზე მოფანტული მთვარისა სხივი თავისუ-
ფლებას გამოხატავდა, — საფლავის გვერდით
რბოდა მდინარე ანკარა ნახი და თვის ბუტ-
ბუტით ტანჯულთა ბედზე მწარედ მოსთქვამ-
და. ესენა გმირი ყვავილოვან საფლავთა შო-
რის და მის საფლავზე განუწყვეტლივ მისის
ღამეს ბრძოლისა ჰანგებს სტენდა ბუზბული.

ილია ბახტაძე

თავ. ალექსანდრა

სუმბათაშვილი-იუჟინი

**ა. ი. სუმბათა-
შვილი-იუჟინი**

ალექსანდრე სუმბათაშვილი-
იუჟინი, ჩვენი თანამემამულე,
ცენტრალური ფიგურაა რუსე-
თის სოციალურ სელაფენებაში.
მრავალი წლები მოღვაწეობისა
და ამასთან მრავალჯერ დატრ-
ეში, როგორც მსახიობის, რე-
ჟისორის და დრამატურგის,
ცხადია შეხვედრული ღრმად და
უტყუარ ნაჭთან, საუკეთესო
სტრატეგობა რუსულ თეატრას მატანეში.
აღ. სუმბათაშვილი-იუჟინი მთავარი სელმძღვ-
ნეღია მოსკოვის სიმეორატორთ თეატრი
სა. ეს თეატრი თავგამოდებით იცავს რე-
სულ თეატრის ტრადიციებს, — ამ შემთხვევაში
კლასიციზმს. ჩვენ აქ მისი რთული ჰიროფენების
დახსნათებას არ ვნდაილობთ, ამას შემდეგ წე-
რღაში ვუნდებით, მხოლოდ ამჟამად გვინდა კალ-
მის მოხსნათ დაფხატოთ სიდეუტი მისი, რო-
გორც ქართველის და სოთეატრო მოღვაწის,
რანაირდაც ჩვენ ეს გვეჩვენა მასთან ორჯერ
საუბრის დროს.

I

მოსკოვში წელს 14 იანვარს წმ. ნინოს
დაღეს ქართველმა საზოგადოებამ ბანკეტი გამარ-
თა. ბანკეტზე მიწვეული იყო ალექსანდრე სუმ-
ბათაშვილი. ქართველები ტამისცემით შეხვედ-
ნის მოსვლას. ასოვანი, ჩასკენილი ტანით, არ-
წივისებური ქართული კეხიანი ცხვირით და არ-
წივისებურივე გამომეტყველი შავი უძირო თვა-
ლებით, ის სულ ხანდაზნდის შთაბეჭდილებას
სტოვებს, თათქა ათუფლ წლებს მის; ახლოს
კაუფლად და ვერ დაუმხეგვია კვალი ვერც მის
გარეგნობისთვის, ვერც სულისთვის და სიბერეს
შეუჩერება სასეამო სვლა. თამადამ, ალექსან-
დრე ნ. ჯავახიშვილმა, მკმნობიარე სიტყვით მი-
მართა. ჩამოთვალა მისი დამსახურება და აღ-
ნიშნა, რომ საამაყო ავსებს ქართველის გულს.
სანახუსუა სიტყვა უთხრა ად. იუჟინმა... დაწი-
ყო რუსულად. სოსოვს, რომ კითქვა ქართულად.

— ბატონებო, არ ვიცი ქართული დანარ-
კი, წაითხვით კი-ვკითხვოდ, ნაღანარაკევიც
მესმას, მხოლოდ მე თითქმის არ შემიძლია და-
ნარაკი. საქართველოში დამიშადეს ქართული

ლანარაკი, ამბობს ოხურობით: ერთხელ წერაკითხვის მდივანს ვუღანარაკე ქართულად და სიტყვებს ისე ვამტყვრედა, რომ შემეხეპვე:

— ს:შ, გენაცვალე; ნუ ღანარაკობ ქართულად.

სტუდენტები მანც არ გუშეობან, ქართულად სიტყობთ.

ღანაწეებს ქართულად, დაწეებს სიტყვადვირობას, გაღანაკ რუსულზე და ზეღმტრცი მტყვრმტყვრელობით ღანარაკობს, გეგონებათ— რომელე ბატონი, იმპერატორისა დროისა, ღანარაკობს სენატშია.

— ...შე ვანობდი ილია ქავკავაძის ჯერ კიდევ ხანდღარღანას, მომინებებელ-შეღანაკის. შე არანდროს არ ღანაწეწეღანას მისი ქვეანია თეღანაკი; რამღანი რამ ღანარაკობს მოგონება ბუშეობის და ერთობის. ეს საუკეთესო ღანაკობა ჩემი ცხოვრების. ისწანაში რომ ვმოგზაურობდი, უნახე, რომ ზურს ღანაკლეწე კვერთხი ისე, როგორც ჩვენშია. არ მომითმინა გულმა და ზეღმტრცი. საქართველო მომანდდა. შე მიუღარს საქართველო, არ ვიცი როგორ. იქ ღანაკობა ჩემი ბუშეობის სიზმრებისა, შე მიუღარს მარტო საქართველო და ხეღანაკება. ამით ვაბრუნებ სულს... მხოლოდ შე სულ სხვანარად მესმის ხეღანაკების სამსახური... ხეღანაკების სამშობლო არ ღანაკი, ის უგღანაკია. ჯერ სკოლა კულტურულა, შემდეგ ნაციონალურა. ჩვენ სულ სხვადროში მოგვიხდა ცხოვრება. ეს „მამებისა და მშვიდებისა“ ბრძოლის დროა, ეს ზირველი სტანდატანი: განვითარების, ეს მომსწევებეღანაკ კულტურის მხოლოდ თეხის ღანაკი; მდღანაკი ღანაკის, ეს დრო გეღანაკი, ჩვენს ცხოვრებას ეხლა არ ღანაკეწე მანური ბრძოლა. ჩვენ ერთად ვართ მოხუცა და ხანლი თანობა ბრძოლისის გზაზე ღანაკი და სელ-ჩეღანაკი მიღანაკი. ჩვენ შორის არ უნდა იყოს განხეთქიღანაკი. ჩვენ უნდა ვიციბოდეთ ერთიმეორეს— რღანაკი ერთია ჩვენი გზა შე მიუღარს ჩემი სამშობლო ისე, როგორც თქვენ. ცოტა სხვანარად გე მიღანაკი ცხოვრება, მღანაკი მანც არ ღანაკი ამ სიუღანაკისთვის. გუშარღანაკი საქართველოს და ხეღანაკებას...

სიტყვამ კამათი გამოღანაკი. სტუდენტი გრ. ვეღანაკი უმტრციებს, რომ მან სხვანარად შე-

კდლო სამსახური და უფრო სანარაკებლო საქართველოსთვის მართლდაა ჩვენ ქართველებს არ შეგვეძლო მოგვედო ის კავიღანაკი მატრიალურა და დიდების, როგორც რუსებს, მღანაკი ჩვენ უფრო ხანლი ვიღანაკი.

— შე მინდა თქვენთან კამათი! იძახის ღანაკისნდრე იღანაკი.

ღანაკი: თეღანაკი ღანაკი და გღანაკი ჩვენსკენ, სტუდენტობასკენ. ჩვენ ვუმტრციებთ, რომ შემღანაკი ის, როგორ ვერ ხეღანაკი მამისა და შვიღანაკი შორის ბრძოღანაკი. ეს ბრძოღანაკი რის დღანაკი, მღანაკი: არ ამ ნიღანაკი, როგორც უწინ... ხელა უღანაკი მისეღანაკი ერთხელი ზნობღანაკი. ჩვენ ვუმტრციებთ, რომ არჩილ ჯორჯიამ გეღანაკი ეს ხანლი გზა, ღანაკი ღანაკი დარღანაკი და ხანლი გზის ჩვენებთ, რომ ამის შესახებ შვიღანაკი არის უღანაკი. და მით უმეტეს მანთან.

ის გე მანც იღანაკი თეღანაკი დღანაკი: ჯერ სკოლა კულტურული და მღანაკი ნაციონალური. რუსეთის ხეღანაკის სამსახური არ ნიღანაკი, რომ ის არ ემსახურება ქართულ ხეღანაკებს.

— შე თქვენ მივითითებთ, ბატონო, გიორგი ბრანდელსზე, ის ხომ სანსბუთო ვტრირიტეღანაკი და სკოლაშიროსო კრიტიკოსად ითღანაკი; ხომ განსოვთ მანს სიტყვა დანელ სტუდენტთა ხანლი-განაკობასკენ მიმართულა, სანდ ამტრციებს, რა არი ნაციონალური შემოქმეღანაკი და როგორ გღანაკი შემდეგ კაცობი უღანაკი... ესეც არ იყოს, უღანაკის რომელ დღანაკი შეუღანაკი ჩვენს თეღანაკის დღანაკის ღანაკი: ამ ღანაკის დღანაკი ჩვენში სკოლა დღანაკისწეღანაკი. აქ ხღანაკი ერთხელ გრინობის დემონსტრანცია. ზეღანაკი ხომ სიმხოლოა ტანჯულ საქართველოსი. აქ გეღანაკი ინტეღანაკი განჭკურტან საქართველოს ისტორიასა. როგორ შეიღანაკი ამ ღანაკის გეღანაკი ქართველი და რუსი შეღანაკი.

გენიოსობის სენებაზე შეიღანაკი, ეწეღანაკი კიდევ, მოღანაკი, ხელი ხელზე დამაღანაკი და ნაწეღანაკი ხმით წამხრღანაკი:

— Голубчик, развѣ можно так преувеличивать!..

— შე ვწერ ეხლა ხანლი ღანაკის „არაღანაკი და მიქელანჯელო“-ს, რომელშიც ვეღანაკი ამ

მოგზაური ცოლქმარი

ფრანგი ჟურნალისტი პავლე სევენი მოგზაურობს ფეხით და უნდა შემოიაროს დედამიწის ირგვლივ 50,000 კილომეტრი სწლის განმავლობაში. თან ახლავს ცოლი.

ზრთბლემს, რაფაელი მატარებელია საქართველტურის, მიქელ-ანჯელო კი ნაციონალური ტენდენციის ხელოვნებაში. გამარჯვება ზირველს რჩება. ეს ასეც უნდა იყოს, შე ასე მესმის ეს საკითხი...

სმასე ეტყობა, რომ სასაღვწეობის ამ გატაცებამ იმაზე იმოქმედა, მაგრამ მას უნდა გაეპარდოს ეს გზა, რომლითაც იარა თვითონ. ამ ზეისში საკუთარი გამართლებების მოტივი იქნება უთუოდ...

— უოველ გამეტყუებულ ნაციონალიზმს მოსდევს სიფიროვე აზროვნების ცუდად ხალხის საღვსე გადავიდება, მეტსაც ვატყვია: ველურობა, ეს არ უნდა იყოს. ეს კულტურის წინააღმდეგია; აბა თქვენ მოგწინთ მარჯვე შეარის. ზოზიციან?

— შერე რა ზვენ და იმათ შორის საერთო?

— ჭერ არა, მაგრამ შესაძლებელია შემდეგ იქნეს.

— არას დროს არ იქნება: ზვენ დამონებული ვართ, ზვენ ჩაბლახ-ხაღილი ვართ და ფესში შეკედი; ზვენ ვიცავთ ელემენტარულ უფლებებს, ბუნებრივ უფლებას.

— იცით, მისტიური ხმით გაათავა: მე ძადად მა მოგაკალი სულეიმან-ხანი... შებრალე-ბას სასკარო.

— ზვენ ვფერდებით ისეთ სიკვდილს სულეიმან-ხანისას, როგორც თქვენ გინწყენით...

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

ტიტე ტაბიძე.

დედას

მე შენს კალთაზე არწივად ვიწვი
და ფრთა შევისხი, ფრთა ცეცხლის ალი,
ნაპრალ კლდეებში ავზარდვ ფიჭვი,
ფიჭვი ზვიადი, თავისუფალი.
იმედის სხივით შევფოთლე ქნარი,
ბრძოლის სიმები დავკომე ზედა,
რალას დამაკლებს აწ წელთა ქარი,
მე ხომ შენ გიმღერ, შენ, ჩემო დედა!

ცვარნამი

პირველი ლოტბარი ქალი სიმფონიურ ორკესტრისა

ევა ბრიუნელი

სამუსიკო განათლების კურსი დაამთავრა რომის კონსერვატორიაში, კომპოზიციის ნაწილზე, პროფ. სამბატის ხელმძღვანელობით. მონაწილეობა მიუღია: პარიზსა, ნიცასა, რომსა, პავლეცკსა, პეტერბურგსა, კისლოვოდსკსა და სხვ.

ამ წამალ თბილისში სახელოვან ლოტბარობს „ახალი კლუბის“ სიმფონიურ ორკესტრს.

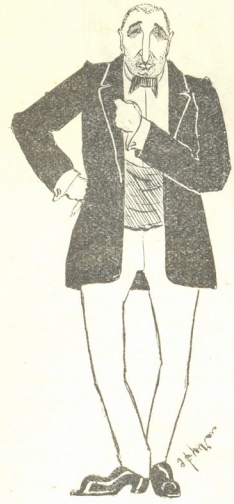
ახალი ფრაკი

(ბერანესი)

(ვეფხვი მსახიობს დავით მაგალობლიშვილს)

წუთისოფლისა სხვა და სხვა საცდურს
რომ შევებძოლო—არ შემწვევს ძალი...
ერთხელ დიდკაცმა მეც მიმიწვია
თავის მეჯლისე, როგორც მწერალი.
სხვებსა წაუბაძე და დავაპირე
აუცრლებლად იმას ვხლებოდი...
დიდკაცთან ყოფნა კარგი რამეა;
მეც საამისოდ ვემზადებოდი...
დიდკაცისასა ვნახავ სისახლეს...
თერძს შევუკვეთე ფრაკი ახალი...
დიდიდამ სარკის წინ ვტრიალებდი
აღელვებული და თან შემკრთალი...
ესწავლობდი ფრაკში მიხერა-მოხერასა,
დარბაისლურს და სასტიკსა ცქერას:
დიდკაცთან ცუდი ქცევა და სიტყვა
მაწყველინებდა ჩემს ბედისწერას!
დიდკაცთან მისვლა მომიხდებოდა, —
ტანზე ჩავიცვი ფრაკი ახალი;
ფეხაკრებითა ნელ-ნელა წავეღო...
დახეთ: ძმა-ბიჭთა შემასწრეს თვალი.
— „მოდი, გეთაყვა, აქ ისაუბმე!“ —
შევედი... სმა გახურებული...
ძმა-ბიჭებთან სმას არა უშავსრა...
მაგრამ დიდკაცთან ვარ მიწვეული!..
მე, ბატონებო, დიდკაცთან მივალ ..
ამას არ უნდა აქ ლაპარაკი..
მე, ბატონებო, დიდკაცთან მივალ —
და ტანს მიმშვენებს ახალი ფრაკი.
ლაზათიანად გამოვიყეყე...
წავედი... შემხვდა გზაზე ქორწილი...
მეგობარს ჩემსას ცოლი ეთხოვა...
რომ არ ვეწვიო, არის სირცხვილი!..
არვის ჩამოვრჩი იქ სმა-ქემაში;
ფრიალ გავწითლდი, დავითვერ რაკი...
მე, ბატონებო, დიდკაცთან მივალ,
ტანზეც მაცვია ახალი ფრაკი ..
ქორწილის შემდეგ ვიწყე რატრატჩი,
ღობეს ვკიდებდი დამთვრალი ხელსა ..
ვცდილობდი სტუმრად თავის დროს მისვლას
და მ-ვადევი კარს შესასვლელსა ..
ლიზა იქ დამხვდა... და მივშმაკა,
რალაც მანიშნა... ის ტურფა ქალი
მე მიჩრენია ათას წილ დიდკაცს:

სრულიად საქართველოს სცენის მოღვაწე-
თა კრილობაზე მოკრეფილი ყვავილები

მსახიობი ალ. იმედაშვილი
ოპ., რეცენზენტებო!!

იმას არ უნდა ფრაკი ახალი.
ლიზამ წამაძრო ხელთათმანები...
ვით ქედ-წახრილი მორჩილი ხარი
თავის საწოლთან მე მიმიყვანა
სხვისი წვეული, სხვისი სტუმარი.
ახლა კი ფრაკი მეტად მეძიძია ..
მივხვდი, შემემთხვა რაც ფათერაკი...
მსწრაფლად დიდკაცი გადავივიწყე
და გავიხადე ახალი ფრაკი...
ფუქმა დიდებამ მე თავის დროზე
ქუჟა მასწავლა, მაშორა კირი...
და კვალად ღვინოს მოვკვიდე ხელი...
კვალად სამღერლად ავიღე სტვირი.
სოფლის წყვილიდსა და ბრწყინვალეობას
არაფრად ვაგდებ, ჩალის ფასად ვთვლი...
თავისუფლებას კი თავყვანა ვსცემ;
დიდკაცის ახლოს არც კი გავივლი!!
თუ ამის შემდეგ ვინმე თქვენგანი
არად ჩააგდებს ამ მართალ არაკს
და განიძრახავს დიდკაცთან წასვლას,
იმას ვაჩუქებ ჩემსა ახალ ფრაკს ..

ილ. ჩხერიმელისპირელი

დედინაცვალი

დრამა სამ მოქმედებად
ტრ. რამიშვილისა

Настоящая пьеса под заглавием „Мачеха“ соч. Трифона Рамшвили и разрышена Намъетникомъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА на Кавказъ для представления на сценахъ края (отзывъ Капцелярiи за № 22926 - 914 г. 3 мая 1914 г. Тифлисъ за Предельателя Комитета Гроздовъ.

ტრ რამიშვილი

მომქმედნი პირნი:

- 1) დედინაცვალი.
- 2) ხალამპრე, მისი მეორე ქმარი.
- 3) ელიკო, გერი პირველი ქმრიდან, 12 წლისა.
- 4) მარიამი, ბებია ელიკოსი დედი.
- 5) მალხაზ უნგიაძე, საყვარელი დედინაცვლისა.
- 6) ნიკო ოშიანიძე, სოფლის ანტელიგენტი.
- 7) მოლოზანი.
- 8) მაკრინე, სოფლის დედაკაცი.
- 9) მარო, დისწული დედინაცვლისა 14 წლ.
- 10) ეთერა, მოსამსახურე დედინაცვლისა.
- 11) უცნობი ნაბადში.
- 12) ასკანელი.
- 13—15) პირველი, მეორე და მესამე გლეხი. სოფლის ხალხი.

სცენაზე სოფლის შარა-გზაა. იქით სიღრმეში მოსჩანს ცელსია სასაფლაოთი. მარცხნივ პატარა ხის სენაკი, იქვე ახლო მოჩხრიალებს ანკარა წყარო. საღამო ხანია. ფარდის ახლისას მარჯვნივ მხრიდან იმის შორიდან ტკბილი სიმღერა გუგუნნი. მოხუცი მოლოზანი ზის სენაკის კარებთან და არათავს. რამდენიმე წუთის შემდეგ შემოდინა ყანიდან დაბრუნებული გლეხები. სიმღერას შესწყვეტენ.

1

მოხუცი მოლოზანი და გლეხები
ყველანი. საღამო მშვიდობისა, ბებია ელისაბედ!

მოლოზანი. ღმერთმა მშვიდობა ნუ მოგიშალთ, შვილებო.

პირველი გლეხი. აბა ერთი დოქი გვათხოვე დედა-შვილობას.

მოდ. ეხლავე, ბატონო, ეხლავე შენი ქირიმე! (შეაღის სახლში)

ერთი გლეხთაგანი (ამოქნარებს, მერე — კი ორი სხვაც)

პირ. გლეხი (ჭადარა შერეუდია) ბიკო! ე მთქნარება იჯარით ხომ არ ავიღიათ დღეს.

ყველანი (აფინიან)

ორი იმათგანი (ხამარფს განადებს)

მოდ. (გამოუტანს დოქს. წყაღს კი სავიკაცი სჯამს ხაღმე) დღეს აღრე გამოვიშვიათ უქმის ძალი.

პირ. გლეხი. მაგიერში სამარგლი სულ მოვათავეთ; ერთი ასეთი შეტევაც და შემოდგომამდე მოვისვენებთ კიდევ.

მოდ. (ერთ-ერთ ახადგაზრდა გლეხს დააქვებავს) ეს ვაჟი ვინაა? რაღაც არ მეცნობა.

პირ. გლეხი. კაი ბიკი ასკანელი.

მოდ. მიინც, მიინც?

პირ. გლეხი. ეს ჩემი სიძეა.

მოდ. მართლა! რა ბიკია! ღმერთმა გიცოცხლოს.

პირ. გლეხი. გავიგდე დღეს ყანაში და მუშაობით თავ-ბედი ვაწყველინე.

მეორე გლეხი. რომ იცოდე, ბებია ელისაბედ, რა კრიმანკულის ამბობს ეს ოჯახ-აშენებული, რა კრიმანკულს.

მოდ. ასკანელია და... კეთილი იყოს, შვილო, შენი პეტრეს ოჯახში შემოსვლა.

ასკანელი. გამდლობ.

მოდ. (დაჯვებავს და ისევ თავის საქმეს შეუდგება)

მეორე გლეხი. (ასკანელს) ასკანელო! აბა ერთი შენებურათ! (დაიწეებს რომელიმე გურულ ცოცხალ სიმღერას, სხვებიც ხანს დააგუგუნებენ) გოგია დაუჯარიმებითო! მართალია?

მოდ. დაუჯარიმებითო, მართალია. გაინარეთ შვილებო, გაინარეთ!

მეორე გლეხი. მე ეს არ გამოგია. რისთვისო, ნეტავი?

მოდ. ამბობენ არყის გამოხდისათვისო.

რამდენიმე გლ. ჰო, ჩვენც გავიგეთ. მართალი ყოფილა.

მოდ. დავიჯერო ასე უღვთოთ გაიმეტებენ?

მეორე გლეხი. მაშ არადა! გაიმეტებენ კი არა, რკალივით მოხრიან.

მოლ. მოდი ეხლა და ელაპარაკე. რა უნდა ქნას საწყალმა კაცმა. იმ ორიოდ გრო- შით ცოტათი სულს იბრუნებდა, ეხლა ამა- საც უშლიან. ნეტა ვინ გასცემდა?

მეოთხე გლენი. „ვინ გასცემდა“. და- ლოცვილო, ვანა ცოტა გვყავს მალხაზისთა- ნა პირშივე მუზობელი. დაუდგათ დრო და სარგებლობენ კიდევ ხალხის დროებით დაუ- ძღურებით, მაგრამ არაფერია: ოდესმე იმათი განკითხვის დღევ დადგება. აბა ეხლა კი წა- ვიდეთ.

მეორე გლენი. საბანაოთ ვინ მოდი- ხართ?

სხვები. რა დროსია, ჯერ შინ მივიდეთ. (შენიშნავენ მარცხენა მხრიდან მომავალ მამა- ნიძეს და ხმა დაბლა) აგერ ჩვენი გაუცინა- ბრიც მოდის.

II

იგინივე და ომიანი ე.

ომიანიძე (შემადის მარცხენა მხრიდან. მეტად გახსნარი და მკაცრი სხის კაცია. ატყუა სხვა ევროპეული ტანისამოსი. სულა ჯო- ხი)

ყველანი. ნიკოს გაუმარჯოს!

ომიანი. (ცოვად) გავიმარჯოთ!

მესამე გლ. სხვა, როგორ ვიკითხოთ, როგორ ბრძანდები?

ომიანი. (სულს ჩააქნევს) ღირს კი მაგაზე ლაპარაკი? (ხაზირის ამოიღებს)

მესამე გლ. (ერთეულ გლესს) აბა ლე- ვან. კვესაბედი!

მეორე გლ. (სულა ახსრულებს და მოა- კიდებინებს) გაშალე მეთქი შუბლი, ჰო.

პირვე. გლ. ყოჩაღად იყავი, გულს ნუ გაიტებს. იცი რა, ჩემო ნიკო! შენ, რომ ასე- თი გულ-ჩახვეული კაცი არ იყო და სოფელ- საც არ გაურბოდე, არც ასე იქნებოდი. შე დალოცვილო, მარტო ყოფნა და ამ საფლა- ვის ქვების ცქერა ვის არ გასტებს. გონს მო- დი ძმობო, შენი განათლება. თუ გვეპირია, ეხ- ლა გვეპირია. დარდა და ვარამს როდი უნ- და მოუხარო ქედი.

მოლ. პეტრე მართალს ამბობს, თქვენმა კარგათ ყოფნამ, მართალს. ნეტავი მაგას ამ საფლავზე სიარულს მოაშლევინებდეთ და სხვა არა მინდა-რა.

ომიანი. დაგვიანებულია! ჩემი გული ცხო- ვრებისათვის სამუდამოთ დაიხურა. (შოლომანს) მოლოზანო! დავიჯერო მართალია რასაც ამ- ბობენ?

მოლ. რაო?

ომიანი. ელიკოს დედინაცვალი თხოვდე- ბო.

მოლ. ჰო, მართალი ყოფილა.

ომიანი. ველარ ითმენს წყეული, კიდევ უნდა ვინმე დააქციოს

მოლ. მაშ არა და. თურმე ი ვილაცაა, ცხონებულ გიორგისავით მოხიბლულა შავისი სახით.

პირ. გლ. სადაურიაო!

მოლ. ბაილეთელი.

მეორე გლ. ქერევა იქნება.

მოლ. მეც მსგავსა ვეგონა, მაგრამ უცოლო ყოფილა თურმე, ისიც ხნეირი, ხელობით დურ- გალა. რაც მთელ თავის გამოზრდაში ფული უგრობია, აულია და იმ თვალდამდვარს სულ ამისთვის დაუმტკიცებია. ამბობენ სიყ- ვარულისაგან ლამის გაცოფდესო. ხომ ჰხე- დავთ ისევ თავიდან იწყებს.

მესამე გლ. რა უქირს, ჯერჯერობით ბედი სწყალობს. ნეტავი სად გადაეყარა?

მოლ. მარიამობის ბაზარში. მას აქეთია მთელი ქვეყანა შესძრა თურმე და მანამ არ დაიყოლია, არც დღე ეძინა და არც ღამეო, (პირველს იწყებს) ჩვენთან არს ღმერთი, ჩვენ- თან არს ღმერთი. თუ მამაკაცი აღიტინდა, შენი მტერია. (ყუყუანს იფინანს) ეს, რომ გა- ვიგე, მიამა, მეგონა აქედან გადაეთრევა და იქნებ ჰატარა ობოლს გოგოს ეშველოს მეთ- ქი, მაგრამ. .

ომიანი. (უცბახ) რაო?

მოლ. აქვე რჩება. ზედსიძედ შემოპ- ყავსო. ეტყობა ობოლი ღმერთმაც მოიძულა და კაცმაც.

ომიანი. (გლესებს) თქვენ რომ ვარგო- დეთ, ის ბავშვი დღეს ასე მიტოვებულ არ იქნებოდა. ერთ დროს იმისი მშობლებიც ხომ თქვენი მოამაგენი იყვნენ. სიყვით როდი უნდა დაივიწყოთ. (შოლომანს) მოლოზანო! კი, ხანია არ მინახავს ობოლი ანგელოზი. რა იქნა, ხომ ცოცხალია? წინეთ კი ხშირათ

ესტუმრებოდა აქაურობას და მწარე ცრემლებით აგრილებდა დედის დამწვარ გულს. ხალხნო, დავიჯერო იმის მშობლებმა ჩემს მომავლთან ერთად თქვენი სინიდისც თან ჩაიტანეს საფლავში? ღმერთო ჩემო! რა ოჯახი მოისპო, რა ოჯახი!

მეორე გლ. ბატონო ნიკო! ცოტათი რომ არ აზვიადებდე, ისე ერთი მხრით მართალი ხარ.

მესამე გლ. გული გაიმაგრე, ჯერ ცოტა გვადროვე და იმათ სე რსაც გაჩვენებთ. ყველაფერს დრო ჰქონია. ბიჭებო! ჩვენს ნიკოს დარდი მოსწოლია და ერთი იმისი საყვარელი აბადელია დამძახთ.

ყველანი. აბა, აბა!

ომიან. (მადის ეკლესიასკენ და შეიფარება)

მეს. გლ. პურ-მარილზე წახლი გიკარიო, ამას ჰქვიან სწორედ. (აღნიშნა)

მეორე გლ. თუ საყვარული ასე დასტანჯვიდა, არ მეგონა.

მოლ. ვინ იცის, იქნებ მაგასთან უფრო ბედნიერი ყოფილიყო უბედური ნუცა.

პირ. გლ. რა ექნა, თუ კი გიორგი უყვარდა!..

მოლ უყვარდა, მე შენ გითხრა, დაუფასა კიდევ ამაგი.

ასკანელი. (ზარეულ გლეხს) სიმამრო, ერთი გამაგებე რაზე ლაპარაკობ?

პირ. გლ. ეს გძელი ამბავია. (გაჩანჩქებს მარჯვნივ ეკლესიას გასწვრივ) ის ლამაზი კარმიდამო წინეთ ჩვენს საყვარელ მეზობლებს გიორგი და ნუცა მურვანიძეებს ეკუთვნოდა. სოფლის თვალი იყო ორივე ცოლ-ქმარი. რა საყვარული, რა თანხმოა, მაგრამ ამ წუთი სოფელში ერთი დრო ვის შერჩენია. გაწყრა ღმერთი და იმ უბედური დღისამ სანაქებო ცოლი ერთ ბოროტ დედაკაცში გასცვალა. ცოლმა ვერ აიტანა ეს მწუხარება, დაიზაფრა და მოკვდა. დარჩა ერთი პატარა გოგო. ცოლის დამარხვის ცოტა ხნის შემდეგ, გიორგიმ შეირთო თავისი მიჯნური, ამან კი სულ დააქცია მისი ოჯახი. ისეთ დღეში ჩაადგო და ისეთი სირცხვილი აქამა, რომ შარშანწინ, ამდროს, შუბლში ტყვია იკრა...

მოლ. ღმერთო ნუ მისცემ ვაჟაკსა ცოლსა მტირალსა, კაპასსა, ის მოჰკლავს, ის დაამიწებს და მისცემს წყალსა მდინარასაოა.

— ნათქვამია და აი ვნახეთ კიდევ.

ასკ. ეს ნიკო ვინაა?

პირ. გლ. ერთი ქვეიანი და განათლებულ კაცი. მურვანიძეების დაღუპვის შემდეგ ყველაფერზე აიყარა გული. ცხოვებული ნუცა უყვარდა თურმე, მაგრამ ქალმა გიორგი ამჯობინა. ვინ იცის, ელისაბედის თქმის არ იყოს, ამასთან იქნებ უფრო ბედნიერი ყოფილიყო.

ასკ. საკვირველია ღმერთმანი, მთელი სოფელი ერთმა კურდაჭა დედაკაცმა როგორ უნდა დააშინოს.

პირ გლ. მოიცა, ჩემო ასკანელო. საქმე არც ვგრეხა, შენ რომ გგონია. ის დედაკაცი უბრალო ვინმე არ გეგონოს, როკაპია, როკაპი. მაჰლაყინწური ფახი-ფუხით იმას ვერავენ ვერას გამოარჩება საქირაო სოფელმა პირი შეპკრას და მიესიოს. ეს ასეც იქნება. ადრე იქნებათუ გვიან, იმ ოჯახში ღიღი ამბები დატრიალდება.

სხვათ. წავიდეთ, წავიდეთ, თორემ მაგათი ამბავი დილაზე არ გათავდება. ღამე მშვიდობისა, ბებია ელისაბედ!

მოლ. მშვიდობა ნუ მოგაკლოთ, შევლებო!

(გაგრძელება შემდეგ)

ბრიფინგ რამიშვილი

ბ რ კ მ ლ ი ს ვ ე ლ ი

(სურათი ბალკანეთის ომიდან)

უხარმაზარ მთის ძირას, რომელსაც მთავრის შუქი ოდნავ ხედებოდა, დაფიქრებული იდგა ნაზიმბეი. მცირე აზიაში განთქმულ ნაზიმბეის ექვი ეპარებოდა, „ნუ თუ ჩემი ძლიერამოსილი ლაშქართი ხვალ გათენებისას ვერ დავსცემ ძირს იმ ციხეს, რომელიც ამაყად გადმომდგარა საღ კლდეზე... ჰმ! მაგრამ სადღა არის ახლანდელ დროში გმირობა, გამბედაობა: ყოველივე გაჰქრა! რაც უნდა გმირი იყო, ცხელ ტყევის მიანც ვერ გაუძლებ და მერე იცი ვინ მოგკლავს,—შენზე ბევრად

სუსტი! ჰეიქრობდა გამჭრიახი ნაზიმები, ხოლო მისი ჯარის კაცები მაგარ ძილს მისცემოდნენ. ნაზიმის თვალებს მთელი ღამის განმავლობაში ძილი არ მიჰკარებია, ის სულ რიჟრაჟს ელოდა: „ნეტა ვინ გაისვრის უწინ თოფს“?.. ნუ თუ ორი მუქა ჩერნოგორიელნი ჩემს ძლიერ-ამოსილებას რამეს გაუბედვენ! მე არ ვიყავი, რომ ეგვიპტე ღამის დაუბრუნე ოტომანთა იმპერიას... ოჰ! ოტომანთა იმპერიას, საღდა არის დღეს ოტომანთა ის თვალუწვდენელი პროვინციები! ყოველივე ჩამოგვერთვა. ოტომანთა იმპერია მხოლოდ სახელით-ღა დარჩა“!..

მთვარემ წამოიწია და იმ ალაგს დაუწყო ყურება, თითქოს განგებო, საცაა რიჟრაჟზე აღამიანნი მხეცებსავით უნდა შეებოდნენ ერთმანეთს... ნაზიმმა უღვაშებზე ხელი გადისცა და როცა მთვარემ ჩაბნელებული მიდამო განათა, მან რალაკ არაჩვეულებრივი შენიშნა: „აღბად წინასწარმეტყველმა გვიუთამდგომლა ღვთის წინაშე იმის შესახებ, რომ ნადგურდება მისი თანამორწმუნე ოტომანთა იმპერია და გამოსთხოვა დახმარება... აჰაჰ! და ესლა მთვარის შუქით მამცნო დახმარება მაჰმადიანთა იმპერიის აღსადგენად“.

ნაზიმების ქალბა თმა გაუბრწყინდა: მივიდა მთის ძირას და მხურვალე ლოცვა დაიწყო. მთვარემ თავისი კრემლები დაადინა შადრევანის მგზავსად და თავის ალაგი ალიონს გადასცა...
 ოტომანთა იმპერია მხოლოდ სახელით-ღა დარჩა“!..

არ ეძინათ აგრეთვე „ორ მუქა“ ჩერნოგორიელთა ბანაკში. იქ ყველა ახალი სისტემის იარაღს ამზადებდა, ხოლო გმირი ნაზიმები აზიაში დაჩაღუნგებული იარაღით ლაშობდა მათთან შებმას. მოატანა რიჟრაჟმა და ბრძოლის ველიც ნისლით შეიმოსა, თითქმის ბუნება ჰგლოობს მოსალოდნელ მსხვერპლსო. გაისმა ბუკის ხმა...
 ორივე ბანაკიდან მხნედ გამოვიდნენ ჯარის კაცნი. ამაყი ნაზიმები პირდაპირ ჩერნოგორიელთა ცხისკენ გაემართა... „თუ აღვადგენ ოტომანთა იმპერიას – ისევ მეო, წარმოსთქვა ნაზიმმა“.

ჯარი მიუახლოვდა ციხეს, ასტყდა საშინელი საროლა. ნაზიმი აზიურ ხერხს ეძიებდა, ხოლო ჩერნოგორიელნი ევროპიულად მოქმედებდნენ. ნაზიმმა იცოტავა ჩერნოგორის ჯარი და ლამობდა სულ ერთიანად მათ დატყვევებას, მაგრამ... ჰა, აგერ უბრალო ციხის დარაჯმა გაისროლა ახალი სისტემის თოფი, გმირი ნაზიმებიც მყისვე დაეცა მიწაზე. პირველად არა უთქვამსრა, მხოლოდ ოხრავდა. როდესაც სულმა განშორება დააპირა, ნაზიმმა ესლა წარმოსთქვა: „სადღაა გმობა, ყოველივე გაჰქ“... ვერ მოასწრო ამ სიტყვების დათავება და სული განუტყვა...
 ასტყდა ზარების რეკვა ჩერნოგორიელთა ბანაკში ნიშნად გამარჯვებისა... ხოლო დატყვევებულნი გულშემოყრილნი ოსმალნი მწარედ ჰგლოვობდნენ.

ი. ჯიხაიშვილი

ვინ დაარსა თბილისის მუსიკალური სასწავლებელი?

სშირად მოხდება სოფლე, რომ სსზოგადოებას ანერი ავიწყებს, უკეთ რომ ვსთქვათ, არ იცნობს თავის შვიდს, რომელიც დავიწყების დარსია არ არის. ამაში დამნაშავეა სან თვით ერი, რომელიც თვალურს არ აღკვანებს თავის ჯეჟეჟის მოღვაწეთა, და სან თვით თბილისის მუსიკალურ მოღვაწე, თუ ეს დამნაშავეა სასწავლებლის დამაარსებელი ამიტომ, რომ მოღვაწეობს ჩემად, თავის თავზეც არ ეყრის და ამ უკუდ-

მართ წუთი-სათვალში სამ ასკა: შევიარდა, თუნდ ნაკლებ ნიჭის მატრონი, უფრო მიადებულა სსზოგადოებაში, ასსოფთ და მატროსცნ სცემენ, ვიდრე ჩემს, თუნდა დიდი ნიჭის მატროსს და მოამატეს. ის ისტორიის სვედრი სდება და მადლიერი ერი მხოლოდ შემდეგ იგონებს დიდებით და მატროსცემით.
 ერთი ამასთანა მოღვაწეთაგანი აყო ჩემი ყოფილი მასწავლებელი სარდაშვი ავანე! ძე სავანელი. მან ვითარცა, განვითარებულმა მუსიკოსმა, პირველმა მოასწურა და ჩაუყარა მკვიდრი საძირ-

ნ. ნ. სავანელი თბილისის მუსიკალური მოღვაწე, თუ ეს დამნაშავეა სასწავლებლის დამაარსებელი ამიტომ, რომ მოღვაწეობს ჩემად, თავის თავზეც არ ეყრის და ამ უკუდ-

კველი ხსლანდელ თბ. საიმპერატორო მუსიკა-
 ლურ სსწავლებლის განყოფილებას. როგორც
 სემოხსენებულ სსწავლებლის მოკლე ისტორიულ
 მიმოხილვიდან ხსნას, ჯერ კიდევ 1871 წ. შემ-
 დგარს პეტრე მემუსიკეთს წრე მუსიკოსის კიუ-
 ნერის მეთაურობით, მაგრამ რადგან მკვადრ
 ნიადაგზედ არა უფილია დამყარებული და მარ-
 ტო კონცერტების მართვას გადაჭყოლიან, რომ-
 ლიდანაც ძალიან სსწავლები ქრთინათ შემოსავალი,
 მეორე წელსვე დამოღეს ეს წრე. გავსა ამის
 შემდეგ ორი წელიწადი და ერთი მშვიდი და
 წყნარი მუშაობა, სხვაღმწიფით ბანკის მოხელე ს.
 ი. სივანელი 1874 წ. ხსნის კერძო სამუსიკო
 სსწავლებელს ქ. თბილისში.

სწორედ მტყუნად ჩემის თავის და ხს-
 ლაც კი ვერ ვახატებ ჩემ თავს, რომ სიყრმით
 ამორჩეულს გზას ვუღალატე და ჩინოვნიკად
 მომხილავ ბედის წერსამა, მეტოვად სოღმე
 განსვენებული და პრეტყედ შეუღლე შემოაკრუ-
 და ხელს: „ხშირად, როცა კი ხსენობ თუ ნათე-
 სსებებში, ან სდამე საზოგადოებაში გავებდვლი
 და ვიტყოდა, რა დიდი მნიშვნელობა აქვს მუ-
 სიკას დამიანის განვითარება-გაკეთილშობილე-
 ბაში, ხსნ იქვე პირში მეტოვდნენ სოღმე: გეტ-
 ყობა მოცლილი ხარ და რა გინდა, შენც არ გე-
 სმისო, ხსნ სსსავლადო მტკებდენ და ჩემსედ
 ოხურჯობდენ. ყველა ამას ვძლავ და ჩემის მე-
 თაურობით გავსენია კერძო სსწავლებელი. *)
 რადგან ბინა არა გქონდა, შევეფარებოდი ქალ-
 ყობის პირველდაწყებით სსწავლებლებს, სდარც
 სდამოობით ვსწავლიდით მოწაფეებს; ხსნ პირ-
 ველ კლასიკურ გიმნაზიაში გადავიტანდი სოღ-
 მე სსწავლებელს, ხსნ სდა, მაგრამ მეტოვდ
 მწამდა, რომ ჩემნით დაწყებული საქმე არ მოკ-
 ვდებოდა და ნაყოფსაც მოიტანდა, მით უფრო,
 რომ დღე-დღეზედ გვეპატრობდნენ მოწაფეები და,
 აი ხსდა შენც სომ ხელავ, ეს სსწავლებელი არ
 მოკვდება! დადგება დრო და ამ სსწავლებელში
 ქართული ჭინებდნენ გაიშინაო.“

ასეთის გატაცებით იტოვდა განსვენებულმა
 დამარჯობი, მხოლოდ გულწკილი იყო ჩვენზე
 და სმოდდ იტოვდა სოღმე: „იბოლო, შენც მე-

ტი არავინ არის საქართველოში მუსიკის შესწავ-
 ლის მსურველი? მოიყუა რამდენიც უნდა
 იყუე, სულ შეუთად ვსწავლი; თქვენც არაფე-
 რი მინდა: ო. მართლაც იმდენი ხსნი დავიარე-
 ბოდი განსვენებულთან და ერთი კანკიკინც არ
 გამოურთმეოვა. ან მე სიადან გავინობდი ამის-
 თანხა იშვია, თუ განსვენებულთა ო. გ.
 რატიშვილი არ გამცნობდა მის. მიშინ ბ-ნი
 რატიშვილი გიმინაზიაში სწავლობდა. ბიძაქმიათ,
 მათხრა რატიშვილმა, წამიყუნა სკოლაში მს-
 თან და გამცნო 1882 წ. მას შემდეგ რადან მოფ-
 შორდებოდა. მოწაფე ვაფე ჯერ, მაგრამ ამ სსწ-
 მისთვისაც დროს ვმუშაობდი.

ასეთის წვალებით და თრევით სსწავლე-
 ბელს მანც განსვენებულმა მეტიცე ნადაცი
 მოუზოვა, მაგრამ ამხსნაგებმა-კი ბოლოს ვერ დაუ-
 ფსესე შრომა. უკუღმართ ცხოვრებაში სომ ასე,
 როცა საქმეს აწეობ-არავინ გუბეკის, მეტე
 მხამხარეულზე მობრძანდება, შენ კი გავი-
 ვებენ ან აღმტკრად დაგაწეებენ ურებას. რო-
 დესც დატყო, თავის ნაშრომ სკოლას ჭებრი
 მოქმე-მოქმეწამდა, გულანტკევი განშორდა მას,
 პეტრობურგს გადავიდა, და აღდრ დარსება სს-
 ქართველთა დაბრუნება: პეტრობურგშივე გარ-
 ლდა.

განსვენებულს ბლომად ჭქონდა ქართული მუ-
 სიკის შესახები ნაწერი და ატრეფე ჩვენა ერავ-
 ნული სიმღერები, ნოტებზე დაწერილი.

არა ერთხელ მინახავს, რომ სწერდა ხსლს
 რომელსაშე სსნიმდერო ნომერს ქართულ მქოლ-
 დებზე შეთხზულს. სხვაც ბებერი ნაწერი ჭქონ-
 და, მომეტეხულად ქართული სსხსლხო სიმღე-
 რებისა. ყველას მისა ნაშრომი ჩვენთვის ძვირ-
 ფას განძის შეადგენს, მაგრამ ვან იცის, სდა და
 ვის ხელშია, გამოუსადეგრად და უუურადლებოდ
 დატოვებული ჩვენთვის. სოკი მისი ნაშრომით
 ისარგებლას ცნობილმა კომპოზიტორმა, მოსკო-
 ვის კონსერვატორიის დირექტორმა მ. მ. აზო-
 ლიტოვ-იანოვმა, როდესაც სწერდა თავის სიუე-
 ტს ნიკოპოლისა. თვითონაც ამითის თავის ნა-
 შრომში, რომ განსვ. ს. ი. სივანელისაგან მო-
 ცემულ მასლით ვისარგებლო. ესენი დიდი
 მეტოვობა იყენენ ერთმანეთის და არა ერთხელ
 მას უსამოვებამ მოსკოვამ განსვენებულის გუ-
 ლისთვისც ქაქრ სამუსიკო სსწავლებლის მეთა-
 ურებთან, როცა მ. მ. აზოლ-იანოვი დირექტო-
 რად იყო თბ. სამუსიკო სსწავლებლისა.

*) ჩემთანვე შრომობდნენ ნეტარ. დ. ყიფიანის
 მეუღლე და ა. ი. მიხანდარიო, იტყოდა ხოლმე გან-
 სვენებული ს. ი. სივანელი.

სხვა რასა ვხედავთ: ზარეული დამაწარსებელი თბილისის სამუსიკო სსწავლებლის, მისი შთავე, იმდენი შრომისა და ჭირ-ვარამის გადამტანი, დაიპყრეს უმადურმა მისმა ამხანაგებმა, თანამადლაწეებმა და ჯამდისინ ერთი სტიპენდიაც-ეო არ დაასრეს მის სხეულზე სსწავლებელში, რომელსაც იმდენი დავა და დასდო. თუ აღიხანოვისა, მიხანდარისა და სხვათა სხეულობის სტიპენდია არის დაასრებული მუსიკალურ სკოლაში, რატომ განსვენებულ ხ. ა. სვანელის სხეულზე ჯან უნდა იყოს ერთი სტიპენდია მისინე? ვიანდა ახსოვს სხვა განსვენებულები? გვაცნობდნენ კადრე დრო და ციკვებით, რომ თბილისის სამუსიკო სსწავლებლის მთავად და დამაწარსებელ უდასრეს იქნება ღვინობიდა სხვა ზარი და არა ხ. ა. სვანელი, მგრამ, პეტრეგუმულნო მკითხველნო, იცოდეთ და გრწამდეთ, რომ მხოლოდ ხ. ა. სვანელია ამ სსწავლებლის მთავარ; მან ზარეულმა, შესაყერისი მუსიკალურ ცოდნით მამისადებულმა, შეიყვანა, გაიგნო და შეუდგა 1870 წ. ქართულ ერთეულ სიმღერების და შელოდაების შესწავლას, სძობრეკელი ჩუყვანა თბ. მუსიკ. ხოლო სსწავლებელს, გარემოებამ სელი არ შეუქცო და იძულებული ჰქო, მთორებოდა სეყვარელ სამშობლეს და მსთან ერთად დეკარეკო მისი ანშრამი და დირსული დამუდოშეიდა, ტებიდა, თავდაბი და ღვინობიდა ჯამიანი.

მადლაერი ნამწაფარი **ზ. ი. ჩხიკვაძე**

სათეატრო მიმოხილვა

დაბა ხაშური (ქაბთლი). 22 იენის ხაშურის ქართ. დრამ. წრის გამეგობამ, ვ. ჯადარაშვილის სათეატრო შენობაში, გამართა მორიგი ქართული წარმოღვენა. დასდგეს „მეგობრობა“ ნ. შიუკაშვილისა.

დრამა „მეგობრობა“ შინარსიანი, კარგის ენით დაწერილი, თანამედროვე პიესაა, მაგრამ პროვინციისათვის შეუფერებელი, როგორც სჩანს ეს თვით შინარსიდან. და ავტორს არც პროვინციის სუსტი მოთამაშე სცენის მოყვარულ ჰყოლია მხედველობაში და აი ამიტომაც არის, რომ ამ დრამის დადგმა მეტად ძნელდება პატარა და მხატვრულად მოუწყობელ სოფლის სცენაზე.

მიუხედავთ ამისა, ხაშურის ქართ. დრამ. წრემ შესძლო ამ სიძნელის გადალახვა და პიესის დადგმა კიდევ მოახერხა.

გარეშე მაყურებელს, რომელსაც დიდ სცენაზე

უხილავს „მეგობრობა“, არაფრად მოეწონებოდა ხაშურის პატარა სცენაზე მისი ნახვა, მარა თუ მხედველობაში მივიღებთ მოთამაშე ქალების კრიზისს, საკირლო რევიზიტისა და დეკორაციების სტატუსს, მაშინ თვით ეს გარეშე მაყურებელი დავგვიანებება, რომ ანაირი დრამის პროვინციაში დადგმა, როგორც არის ხაშური და რა ელფერიარაც აქ ჩაიარა, ყოველად შეუძლებელია სხვაგან.

დრამის უმთავრეს გმირს არჩილ ლომაურს ასრულებდა ბ. ალ. კორძია, რომელმაც შესფერის დიქციით დაიცვა მომქმედ პირის სულისკვეთება და დაახლოვედით განასახიერა ცხოვრების ზღუდეს მოზარბებული—თამარა ორდელის ქალის სილამაზით გატაცებული და საუთარ ოჯახურ კერას მოწყვეტილი არჩილის როლი. ბ. კორძიას მოხდენილ თამაშს ხელს უშლიდა მეტად უშნო გრიმი, რომელიც ნახშირით შეიზრუნულს უფრო მოვავრებდათ, ვიდრე სათნოიან არჩილის სახეს.

განზორცილებული თამარა—არჩილის უკანონო ცოლი იყო ქ. მარიამ რატინისა, რომელმაც ჩვეულებრივის დაკვირვებით და ნიჭერად შეასრულა ნაქისრი როლი, ამ ქალმა კარგა ხანია დამისახურა ჩენი საზოგადოების ღირსეული ყურადღება.

კატის როლს ასრულებდა ქ. ან. გამრეკელისა და შედარებით კარგი იქნებოდა ამ როლში, რომ ჩვეულებრივს „ქალაქურს“ კოლოს დაიფიწყებდეს და ნამდვილ ქართულ სიტყვების გამოთქმა-დაბოლოვებას შეითვისებდეს. დრამატული როლები საზოგადოდ თხოვრებულს—მეტს ტემპერამენტს, სიფაქიხეს და აზროვნებას.

საუკეთესო შთაბეჭდილება მოახდინა მაყურებლებზე სულ ახალგაზდა, 15 წლის სცენის მოყვარე ქალმა, ქეთო კალაიას-ასულმა: მშვენიერად შეასრულა სკრიალა, დაობლებული და მამის მეგობრის, ეკიმ გობიჩიძის მფარველობის ქვეშ მყოფი ელიკოს როლი. ქეთო კალაძე სულ ერთი წელიწადია რაც სასცენო ასპარეზე გამოვიდა, არ მიჰქცა ყურადღება ჩვენებურ ქალთა ფანატიურს ტრადიციებს და გატაცებული ხელლოვნების სიყვარულით, ტამარში მირბის და პროვინციელ ქურუმთა შორის თვალსაჩინო ადგილს იკავებს. საკირლო ქეთოს როვიანი მომზადება-განვითარება და პროვინცია იამაყვის ერთი ნიჭიერი მსახიობი ქალით. დაახლოვედით განასახიერა ქ. სონა ტატიშვილისასულმა, ფუქსავატი, ოჯახურ სიპატიოსნეს მოწყვეტილი და მოქიფე „ღონ-ჟუნა“ მორტილაღე ლიზას როლი, ჩათლახი და მუდამ ცოლის შიშქვეშ მყოფი ექვითის მეუღლესი. კარგი ექიმია, კატვას და ელიკოს მფარველი კორტ გობიჩიძე იქნებოდა ვალ. ჯადარაშვილი, რომ მეტი ინტელიგენტობა და სინაზე ჩაერთო როლისათვის, რომელიც უქვეყლად თან უნდა ახლდეს ისეთს ექიმს, როგორიცა ჰყავს ავტორს პიესაში დასურათებული.

ტიპიური ობომა, გაუმადლარი და შეუბრალებელი თავისი საწადელის ასურლებლობის დროს, იყო

კატოს სახლის პატრონი ბალოდიძის როლში მოცეკვლია შვილი და უფრო კარგი იქნებოდა, რომ მეტის ვაიძვერაობა და არმოყვარეობა კილო დეცევა „უპატრონო“ მდგომარეობა, კატოს წინააღმდეგ.

კოცხალი იყო სცენა სასივრთო ბაღში, ზღვის პირას (პ მოკ.), სადა ამა ქვეყნის ფუქსავატიჩიქი-ფობენ, რომელთაც, ვინ იცის, რამდენი პატიოსანი ოჯახის მკურთხეობა დაურღვევიათ, ამას არაფრად ავღებენ და ყოველგვარ გარყვნილ მოქმედებას განსაკუთრებულის სიამოვნება—სიამაყით იგონებენ. ესენი გახლდნენ „სანდრო და მისი ამხანაგი აფიკერი, ვიქტორ კახიძე და სარდიონ უბადრულძე“, რომელთა როლები შეასრულეს: ალ. ქუთათელაძემ, მიხ. რატიანმა, ბეს. ძნელაძემ და გრ. დედგარინამ, დანარჩენი მოთამაშენი ანსამბლს ხელს უწყობდნენ.

მოთამაშეთა ღირსება-ნაკლებუვენებას სცენაზე მეტად ხელს უშლიდა სცენის სიღარიბე-მოუწყობლობა და მხატვრული მხრის შეუწყნარებლობა.

ბ. ჯაფარაშვილმა დიდი სიკეთე მიუძღვნა ხაშურის საზოგადოებას ამ სათეატრო შენობის აგებით, მაგრამ სამწუხაროა შიგ მოწყობილი სცენა იმდენად პატარა, ვიწრო და უხერხულია, რომ მხატვრული მხრის რიგინად დაცვა ყოვლად შეუძლებელია. სცენას სულ ერთი დაფრეწილი დეკორაცია აქვს, რომელიც მდიდარია და ღარიბი ოთახივ არის და ასეთს პირობებში როგორ შეიძლება წრემ ორიგინალური, ანუ რიგინი ნათარგმნი კლასიკური პიესები დასდგას ხოლმე!

ეს სათეატრო შენობა არის აშენებული დაბის შეგავლ დღილას, განათებულია ელექტრონით, იტებს 300 კაცს მაყურებელს და თუ რომ წრის გამგეობა და შეგნებული საზოგადოება მოინდომებენ, ყველა მისი ნაყლის თვიდან აზორება მისახერხებელია და როდესაც სცენას შესაფერი მოწყობილება ექმნება, მაშინ მხატვრული მხარეც დასულ იქნება. ასეთს პიესებს, როგორც არის „მეგობრობას“, უფრო კარგათ დასდგავენ და მაყურებელიც კმაყოფილი დაბრუნდება თეატრდან. „მეგობრობას“ ხალხს ბლომით დაესწრო და ნასიამოვნებელი დატარა.

ნიკო გურული

ლანჩხუთის თეატრი. ლანჩხუთში სათეატრო საქმების გარშემო ყოველთვის ყოფილა და დღესაც არის კინელობა და ქიში ინტელიგენტთა შირის. კინელობენ უმიზნოთ, ზშირად პირადი ინტერესების თუ თამოყვარების გამოთავ და მით წარმოდგენების საქმეს აფერხებენ. ამ გარემოებამ საქმე იქამდინა მითყვანა, რომ დღეს აქ წარმოდგენები იშვიათად იმართება.

ლანჩხუთი წარმოდგენების დადგმისათვის საჭირო ინტელიგენტურ ძალებს არ არის მოკლებული: როგორც ქალი, ისე ვაჟი სცენის მოყვარე აქ ბევრია, არსებობს სცენის მოყვარეთა ჯგუფის გამგეობა და

აქმე დაქირავებული წარმოდგენის გასამართი შენობაც. ერთი სიტყვით, თუ კინელობას თავს დაანებებენ, შესაძლებელი იქნება წარმოდგენების სისტემატიურად მართვა.

ალანხიშნავია, რომ ხალხი აქმე წარმოდგენებს დიდი თანაგრძნობით ეკიდება და ბევრიც ესწრება. ხალხის ასეთი თანაგრძნობა იმის თავმდებია, რომ ლანჩხუთის თეატრს შეუძლია შეინახოს ერთი ან ორი კარგი მსახიობი. თუმცა აქ სცენის მოყვარენი კარგია, მაგრამ პრაქტისორად მსახიობის მიწვევა მაინც აუცილებელ საჭიროებას შეადგენს. მსახიობის მოწვევას, შემდეგ წარმოდგენების დადგმასაც სისტემატიური სასიათი მიეკუთვნება.

ერთი ცელი ზნე სჭირთ ადგილობრივ სცენის მოყვარეთ: ზშირად ისეთი პიესას ადგენენ, რომელიც პროვინციის სცენისათვის შეუფერებელია. მაგალითად განზრახვა აქმე ამ მოკლე ხანში წარმოადგინონ: „სამეგრელოს მთავარი ლევან“. ეს იმას ნიშნავს, რომ პიესა დამხიზჯდება.

ლანჩხუთის სცენის მოყვარენი კარგი სცენის მოყვარენი არიან, მაგრამ არც იმდენად კარგი, რომ ასეთი რთული პიესის გადაცემა შეიძლოს. სასურველია ისეთი პიესები წარმოადგინონ, რომლისათვისაც, როგორც ლანჩხუთის სცენა, ისე ლანჩხუთის სცენის მოყვარენი, შესაფერისი იქნებოან.

თეზოსი

ლობა

წვრილი ამბები

სამოგლობო

◆ **სამეცადინო პრაქტიკულ სტუდიას** აფუძნებს თბ. დრ. სახ-ის გამგეობა ქართულ თეატრთან. სცენაზე მუშაობის მსურველთ შეუძლიანთ ამ თავითვე ჩაეწვიონ თეატრის კანტორაში. სწავლა უფასო იქნება.

◆ **მ. ა. ყიფიანმა**, „სამეგრელოს მთავრის ლევანის“ ავტორმა, დასწერა ახალი ორიგინალური პიესა „ზილითი“ ქრისტიანობის პირველი ხანიდან, რომელშიაც დასურათებულია მდამბო ხალხის მოძრაობა, ძველი და ახალი სარწმუნოებათა შეტაკება, მაკოვრის განსჯა-გვემა და სხ. როგორც სანდო პირთ დაგვიწმუნებს, პიესა ღრმა შინაისინია. თურმე, კარგის ქართულით დაწერილი და მხატვრული.

◆ **ალ. სუმბათაშვილი-იუშვილი კ. მისხის** გარდაცვალების გამო დეპეშით გეატყობინებს: „ესეს არის დაბრუნდი საზღვარგარეთიდან და ვნახე კ. მისხის გარდაცვალების შესახები დეპეშა. ვერ ვპოვებ სიტყვას გამოვსთქვა ურცა და მწუხარება ჩემი. ჩემის სიცოცხლის საუკეთესო წუთი შეკავშირებულია დაუფიყარ კოტეს მოგონებასთან. ვიმეორებ, სიტყვას ვერ ვპოვებ გამოვსთქვა, რასაც ვანიციდი“.

◆ **მსახიობი შ. საზაროვი** რუსეთს გაემგზავრა; გზად სცენის მოყვარეთა დახმარებით ქართულ წარმოდგენებს გამართავს.

◆ **პარდასახი ღღეს წარმოდგენას** მართავს შალვა დადიანი.

◆ **ჩვენი თანამაგზა მრგობარალი მიხვალ დარბილი**, მიხილ ნანობაშვილი, საზღვრულად მიწვეულია ლიუჟენს—პირინის მთებში, ხოლო ზამთრის სეზონისთვის ვინცებურცს (ამერიკაში).

◆ **ძ. დუშეთის სტენის მოვაკათა წად** უღრმეს მადლობას უძღენის ბ-ნ ი. მხეიძეს დაგ, ქორაქებს, პირველ პარტიებისა და კრებებს, ხოლო მეორეს ტანთსაცემლების შეწირვისათვის.

◆ **შურნელი .თაბარი და ცხორება** თავისი ხარჯით გაუწერა საჯიჯივას წიგნთსაცავ-სამკითხველს ევგენი კალანდაძე.

◆ **ახალგაზდა მგოსანი ს. ვაზალიშვილი** იგლისის ნახევარში მჩხანასა და სიღნაღში გამართავს სალიტერატურო საღამოებს. მონაწილეობას მიიღებენ. სხვათა შორის, აკაკი, ბაბილინი, კ. კორტეიშვილი, თეით ს. ფაშინიშვილი და სხ.

◆ **დუშეთის სტენის მოვაკათა წად** მონაგვალ კვირაში დასდგავს „პატარა კახს“ ადგილობრივ სასწავლებლის სასარგებლოდ.

◆ **ოკუპაციის ახალ თაბარი 4** იგლისის დანიშნული ქართველ მგოსანთა ერთი ჯგუფის (გ. ქუჩიშვილი, მ. ჩხიკვაძე, გ. ტაბიძე, პ. ირეთელი, ვ. ბაქრაძე, ნ. წულუკიძე) ლიტერატურული საღამო ზომავითა პირთა დაუსწრებლობის გამო არ შესდგა.

◆ **ქივმბატობარაშის ლენხ ცაცხლი მოაკიდ** ოზურგეთის ახალ თეატრში სურათების ჩვენების დროს, შაბათს, 5 იგლისს. შეწინებულ ხალხი კარებს მიაწყდა. მსუბუქად დაშვდა რამდენიმე პირი. დაიწვა ორი განაცხადების ლენტი.

◆ **მხარობი 3. მბარბაძე** ავადმყოფობიდან განსაკურნებლად ბორჯომს გაემგზავრა.

◆ **საბითხალში (ბარა-ახსთიში)** შესდგა სტენის მოყვრეთა წრე, რომელიც ამ თვის 19 სტენის ფონდის გასამდიერებლად სდგავს „არსენა“-სა და „ტიმოთეს ლედს“.

◆ **მ. ცხინვალი** შესდგა ქართველ სტენის მოყვრეთა შედეგები დასი.

◆ **მ. ცხინვალის სტენის მოვაკათა წად**, მ. კიაზოშვილის წინადადებით, ვადასწყვიტა: „თანხმად სრულად საქართველოს სტენის მოღვაწეთა პირველი ყრილობის დადგენილებათა მე-6-ე მუხლისა—დრამატული ყურსების ფონდის სასარგებლოდ გადაიღოს ყველა წარმოდგენა— თითო მანათი“.

◆ **ახალი პიესა**, „შურის ძიება“—დასწერა ვანო გიგოშვილმა, პიესასი დასურათებულა გლეხკაცების ცხოვრება და შეიცავს ხუთ მოქმედებას.

◆ **საბითხალს დაბარაის დადგმა** განუზრახვთ ბათუმის ქართული სკოლის შენობაზე, როგორც „ბათუმის გაზეთი“ გადმოგვეცეს.

რუსთა შორის

◆ **მოსკოვის დაბაბიული კუჩხები** დამთავრა ქართ. დრამ. საზ. გამგეობის თავმჯდომარედ ნაყოფ ვასილ სულხანიშვილის ასულმა, რომელიც მონაგვალი სეზონისათვის კიევშა მიწვეული. როგორც შევითქვით, განუზრახვა აქვს ქართულ სტენაზე გადმოვიდეს.

◆ **ქივის დაბაბიული კუჩხები** გაათავა დგებუაძის ასულმა.

◆ **კონსტანტინოპოლის შამსვლელთა გიც-ხნი 1914—15** წლისთვის განსაზღვრულია. შემსვლელთ მკაცრად გამოსვლიან, განსაკუთრებით სათამაშობებსა და ფორტოპიანოზე დაკრავში.

◆ **გაზედვითი სიტყვის წინადადგმა** ბრძოლის ახალი ხერხი „გამოიგონა“ ოპერეტის გამგე ამირაგამი, რომელიც გროზის ერთ მოწინავე გაზეთში რეკენებტმა არა სასამოვნოდ მოიხსენია. ამირაგამი პოლიციელთა დახმარებით შეისყიდა გაზეთის ნომრები, თეატრის წინ კორტინი ააკრიზიდა და ნაყილ გაზეთები საჯაროდ დასწვა მთელის დასის თანადასწრებით.

◆ **„ნიხს აპლავს ზინა მგოლოდ კაცს და არა მხაროშვილომბს“**—თ შედგამოქრილია რუსის ზოგიერთ მასხობაზე, რომელიც ანარაიანად დაიწყეს და დღეს სახელმომხვეულად ითვლებიან თვისის შრომისა და ნიჭის მოწყალებით: საოპერეტო მსახიობი შაროვი სიტაბუეში მებოსტენ იყო, ტნორი იუენი—ყირიმის ერთ-ერთი მონასტრის მონაწილი, ლოტბარი არბენინ-პავლოვი—ფოსტის მოხელე, მისი ძმა—იგივე, მონაწივი—პოლიციის მდივანი.

◆ **მოსკოვს**. ა. სუბოთაიშვილი საზღვარგარეთიდან დაბრუნდა.

უცხოთა შორის

◆ **მხარობი იკვივონა და მისი მუხლის** უბედურად დაღუპვის გამო ლონდონის თეატრთა წარმომადგენლებმა ამ დღეებში საზეიმო სხდომა გამართეს ფასით, რომლის შემოსავალიც ღარიბ მსახიობთა შესაწვერად გიდასდეს.

◆ **ლ. ბ. ივროსკის**, რუსის გამოჩენილი მსახიობქალი, რომელიც 21 იენისს დაამთავრა სეზონი ლონდონში, ორი თვის განმავლობაში შედიხედ მხოლოდ ერთ პიესას—„მარგარიტა გიტრი“-ს სთამაშობდა.

◆ **ინფლისის მთავარპროვიკამ ასკობამ** თ. ი. შვლიაზინი, რომელიც ამჟამად ლონდონშია, მთავრობას წარუდგინა ორდენით დასაჯილიდობლად ხელოვნებაში განსაკუთრებული დამსახურებისათვის.

◆ **შედეგითი დივიზია** ჩვენი ჟურნალის მე-17-ე ნომერში მაქარაძის სურათი ურუშაძის მაგიერად და № 16-ში მ. გარიტელის ესკიზის სათაური „რას დაბტორდა?“, უნდა იყოს—„ვის დასტორდა?“.

ქართული საბაბარო მუხალმისათვის

- შამოსწრაბს:** 1) **ალ. მირიანოშვილმა**—ა) საღამო აღნიავლის ქართველ მომღერალთა პირველი გუნდი და მისი ისტორია 1885—1786 წ. (აღნიავების საკუთარი რეული) პირველი გუნდის „პირაბითურთ“; ბ) „ქართული თეატრის საქმი“—გ. თუმანიშვილისა;
- 2) **კ. დ. თიხონავა**—სამი იშვიათი სურათი: ა) მ. პ. ბეჟუთაშვილისა (პირველი რევისორისა), ბ) ნ. ყიფიანის და გ) ელენე ყიფიანის;

3) **ინოე მოგინოშვილმა**—1904 წ. ქართული საღამოს მხატვრული პროგრამა;

4) **მ. საბათაშვილმა**—აფიშები.

რედაქცია უღრმეს მადლობას უძღენის ყველა შემომწოდებელს. შემოწორებელი ნიუთები დროებით დატულ იქნება დრ. საზ. ძეგლსაცავში.

რედ. „თ. და ც.“

სარეზუმიანი საზოგადო კლუბი

29 მაისიდან გადავიდა საზღვრული სადგომში, მიხაილოვის პროსპექტზე, სინემატოგრაფ აპოლოსა გვერდზე, № 131, ინჟინერ ბარტის ბაღში.

დღეს, კვირას, 13 ივლისს

სინემატოგრაფი, მუსიკა და ცეკვა

სტუმრები კლუბში შესასვლელად იხდიან 25 კ. დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე.

ქალები და სტუდენტები შესვლის ფასს არ იხდიან

კლუბი ვრცელი და ყოველმხრივ მოწყობილია ბალი შეიძლება გაიცეს სხვადასხვა საქვემოთმდელი მიზნით გამართულ სეირნობითათვის.

კლუბში გაიმართება ხოლმე ლექციები, კონცერტები, წარმოდგენები, სამუსიკო, სალიტერატურო და ვოკალური საღამოები და აგრეთვე სახალხო სეირნობანი.

ალსასრული ალაშიანის ტანჯვისა ჰონორები (სუსნასი)

4 წ. გავიდა, რაც ჩემი გამოვლილი წამალი „რაპიდი“ გასასყიდად გამოვიდა სამკურნალო, სამკურნალო ნებართვით № 1295, სუსუნატის წამლობისთვის, როგორც მკვარი, ისე ხრონიკულია. ამ ხნის განმავლობაში „რაპიდი“-ს პრეპარატი ათასობით ავადმყოფი სრულიად განიკურნა, რომელთაგანაც სამადლობელი წერილები მიქვს. წამლობის ასეთი ნაყოფი უფლებას მაძლევს, პრეპარატი „რაპიდი“-ი, როგორც ყველაზე არსებითი და სწრაფად მომქმედი საშუალება ამ სნეულებისა, ვუჭრით ყველას.

უკანასკნელ წლის დაკვირვებამ კვლავ დაამტკიცა, რომ „რაპიდი“-ის პრეპარატი წამლობის შემდეგ სუსუნატის რამ არ მორჩენილიყმ, ამისთანა შემთხვევა არ არის; ამისათვის გადაჭრით ვაცხადებ, რომ რაც უნდა ხანგრძლივი იყოს ავადმყოფობა, ჩემი გამოვლილი საშუალებით სამ კვირაში წამლობა საქმარისა სუსუნატის მოსარჩენად, და „რაპიდი“-ის შემწეობით სრულიად მორჩენილად უნდა ჩაითვალოს.

მართალია, უკანასკნელ წლებში სუსუნატის (გნორი) წინააღმდეგ ბევრი საშუალება გამოჩნდა, რომელნიც ჩკარა და არსებითი განკურნებას პირადებოდნენ და ავადმყოფთ, შესაძლოა, გულიც გაუტყდათ ამ წამლობის უნაყოფოობით და სამართლიანად შეუძლიან ეჭვის თვალთ შეჭვდინან ჩემს წამალსაც.—ამ შემთხვევაში მათს ყურადღებას იმ გარემოებაზე მივყავს, რომ ჩემი რწმუნა „რაპიდი“-ის უტერობაში და ჩემი დაპირება ლიტონი სიტყვა რომ არ არის, იმის დასამტკიცებლად ყველას, ვინც ჩემგან პრეპარატ „რაპიდი“-ის ორს ორად ფლაკონს (წამლობის მთელი კურსი) დაიბარებს, წამალთან ერთად ვგზავნებ ჩემგან ხელწერილი, რომ შეათუ არ მოარჩინოს, ფულს უკანავე დაუბრუნებ.

ნიმუში ჩემის ხელწერილისა:

„მე, ამისა ქვემოთ ხელისა მომწერილი, ამ ხელწერილს ვძლევ ბატონს (მასა და ოს) იმაში, რომ მივიყიდ რა მას ჩემი „რაპიდი“-ის ორ ფლაკონს, სუსუნატის წინააღმდეგ, თავდები ვარ, რომ 20 დღის წამლობის შემდეგ ეს სნეულება სრულდებ

ვაპკრება. თუ აღნიშნულ ვადაზე რომელიმე ლაბორატორიაში მარდის გამოკვლევის შემდეგ აღმოჩნდება განკურნებელი, მაშინ ვალდებული ვარ რვა მანეთი დაუბრუნო“ (ხელ. მოწერი.)

ხეივალ მოყვანილ ცნობას, რომ ბევრ განკურნებულ ავადმყოფებისაგან სამადლობელი წერილები მიქვს, ავადმყოფიც ჩემს განცხადებებში მოვათავსო ხოლმე ხალხი წამლობის წერილები. ამ წერილების დედანი (აუთარებელი) ჩემთან ინახება და ყოველს მსურველს შეუძლიან მათი ნახვა. წერილების სინამდვილეში თავდები ვარ. თუ რომელიმე მათგანი დედანს არ ეთანხმება, ვალდებული ვარ, გადავიხალო 1000 მანეთი რომელიმე საზოგადოების სასარგებლოდ.

წერილი 11. მ. მ. ბ. დეღამაურე! დიდათ გამდლობთ თქვენი სასწაულ მომქმედ „რაპიდისთვის“. განვიკურნე. ვუჭრებ ჩემს ნაცნობებს მოგმართონ თქვენ. პატივისცემით ვ. მ. გ. ქ. როვირა.

წერილი 12. მ. მ. ბ. დეღამაურე! მთელი ათი წელიწადი ვიტანჯებოდი ამ საზინდელ სნით. თქვენმა უებარმა საშუალებამ განიკურნა 26 დღეში. ამდენი ხნის ტანჯვის შემდეგ მე არ მშამდა თუ იქნებოდა ისეთი საშუალება, რომელიც შესძლებდა ჩემს განკურნებას. მაგრამ მოცულობით, ყოფილა—ეს არის თქვენი რაპილი. გიძლვნი გულწრფელი საღამოს და დღეგრძელობას ტანჯული ხალხის საკეთილდღეობთ. პ. ლ. ტროიკი. 16 მარ. 1912 წ.

ფასდებებით და ვაგზავნით ა მ. ფასდებებით იგზავნება მხოლოდ 3. მან. გამოგზავნის შემდეგ. ვთხოვთ შევეეთისა და ცნობებისათვის მიმპართათ:

თბილისში ჩემს წარმომადგენელს კ. აკოპიანს, ლორის-მელიქოვის ქ, № 16, 13, სახელმწ. ბანკის პირდაპირ, დღის 11—2 ს. და საღ. 9—7 ს. აგრეთვე ისყიდება ძმ. ტერტროვის აფთიაქში, ნეკრასოვისა და რაზიხელის ქუჩ. კუთხეში, ვორონცოვის ძეგლის მახლობლად.

პატივისცემით მ. დეღამაურე. მოსკოვი. ნეგლისნის მისან. № 14—2 სსს. 2.

აუთარისვი

კარხევი

მომთხრობი

თავისვი

(წ.—18)

ექ. ვასტანგ ღამბაშიძის

სანატორიუმი

პატარა-ცემში, ბაკურიანის გზაზე

ქალ-ვაჟთათვის 8—5 წლამდე

დაწერილებით პირობები მსურველთ გაეგზავნებათ ფოსტით მოთხოვნილებისათავე.

მისამართი: თბილისი **ექ. ვ. ღამბაშიძე**

ვარდისუბნის ქუჩ. № 9. (წ.)

ახალი კლუბი

(საზაფხულო შენობა)

დღეს—კვირას 13 ივლის

საბავშვო საღამო და სინემატოგრაფი

დასაწყისი ნაშუადღევს 5 ს.

დასაწყისი საღ. 9 ს.

ორშაბათს 14 ივლისს გაიმართება

კონცერტი

სიმფონიურ ორკესტრისა, ხელმძღვანელობს

მეზობრუნელი

იმღერებს ივანე პეტრეს ძე სარაჯიშვილი.

სამშაბათს, 15 ივლისს, გაიმართება

მკერეშვილი

ოთხშაბათს, 16 ივლისს გაიმართება სიმფონიური კრება

ი. პ. ფალიაშვილის ხელმძღვანელობით

ხუთშაბათს, 17 ივლისს გაიმართება

ქართული წარმოდგენა.

პარასკევს, 18 ივლისს აჩვენებენ

სინემატოგრაფს

შაბათს, 19 ივლისს, გაიმართება კონცერტი სიმფონიურ ორკესტრისა

ი. პ. ფალიაშვილის ხელმძღვანელობით

კვირას, 20 ივლისს გაიმართება

საბავშვო საღამო. აჩვენებენ სინემატოგრაფს.